

39. Isusovo ukazanje kod Tiberijadskog mora (21,1-14)

Iako neki istraživači smatraju da Evanđelje po Ivanu završava s Iv 20 jer 20,30-31 predstavlja njegov zaključak, kanonski tekst sadrži još jedno poglavlje koje govori o poslijeuskrsnom ukazivanju u Galileji i ima svoj vlastiti zaključak.

Ponudene su mnoge mogućnosti odnosa ovog poglavlja prema prethodnom tekstu Evanđelja, no čini se da je Iv 21 poput nekog epiloga koji preuzima materijal koji se pojavljivao ranije u Evanđelju: sada će u 21,15-18 biti razriješena tema Petrove zataje (18,17.25-27); u u 21,15-18 riješava se pitanje paše ovaca postavljeno u 10,11-16; specijalno znanje ljubljenog učenika (13,25-27) ponavlja se u 21,7 a njegov status (19,25-27) bit će dotaknut u 21,20-23. No u isto vrijeme ono donosi svjež materijal o misionarenju.

Iv 21 sastoji se od dva prizora: jedan govori o ribarenju (21,1-14), a drugi čuva riječi koje je Uskrsli rekao Šimunu Petru i ljubljenom učeniku (21,15-23). Povezanost ovih dvaju prizora, kao i njihova nutarnja usklađenost, upitna je, ali teološki ove su dvije teme povezane.

21,1-2: Poslije toga očitova se Isus ponovno... na Tiberijadskom moru.

Poslije toga upućuje na događaje koji su se dogodili ranije na sam dan uskrsnuća i na događaje osam dana kasnije, kako ih donosi Iv 20. To je dan u koji je zasjalo novo svjetlo u ljudskoj povijesti – Isus-*Svjetlo svijeta* (8,12) otvorio je ljudskom duhu nove dimenzije postojanja! Iz tog dana struji novi život, razlijeva se u ostale dane povijesti.

Očitova se Isus ponovno učenicima. Neki istraživači smatraju da je evanđelist bio nepažljiv jer u 21,14 učenici ne prepoznaju uskrslog Isusa, a vidjeli su ga dva puta u Iv 20! No, ako pažljivije gledamo, uočiti ćemo da Iv namjerno izbjegava kao početni izraz u opisu upotrijebiti glagol *vidjeti* u smislu da su učenici *vidjeli* Gospodina. I u Iv 20 imamo prvo akciju koju izvodi Isus (pokazuje se Magdaleni, okupljenima u sobi) a tek onda se kaže da oni *vidješe* tj. prepoznaše. Dakle, čovjek ne može vidjeti Uskrsloga dok se on ne odluči *očitovati*, pa makar – poput Magdalene – stajao pred njim!

Sve se događa na obali *Tiberijadskog mora* koje se u 6,1 naziva i Galilejsko more. Ovdje se koristi smoz naziv Tiberijadsko i time se jače doziva u svijest poganski naziv galilejske metropole, podignute u čast imperatoru Tiberiju. Susret više nije srcu židovstva, Jeruzalemu, nego na otvorenom, na moru *poganske galileje* (usp. Iz 8,23; Mt 4,15) koje se zove po Rimljaninu. Ovdje se ima dogoditi Euharistija!

21,3: Kaže im Šimun Petar: idem ribariti.

Iako Šimun o ovom poglavlju ima lidersku poziciju (ima inicijativu pri kretanju na ribarenje, prvi se baca u more k Isusu, sam izvlači mrežu punu riba, dobiva od Isusa poslanje da pase njegove ovce), on drugima ne naređuje. U

ovom ribarenju, koje je slika pastoralnog djelovanja Crkve, autoritet se ne ostvaruje komandiranjem nego davanjem sebe, davanjem primjera kojeg će drugi slijediti. Primjer koji ostvaruje želje koje drugi nose u srcu nije teško slijediti.

...*ali te noći ne uloviše ništa*. Kao u ribolovu o kojem govori Lk 5,1-11, učenici su se uzalud trudili. Što je nedostajalo njihovom trudu? Evanđelist ne daje detaljna objašnjenja, no kada se pojavi Isus njegova riječ će trud učiniti plodonosnim. Svaka apostolska inicijativa, ako nije praćena Gospodinovom prisutnošću i blagoslovom, ostat će besplodna. Onaj tko ostaje u meni, donosi mnogo roda (15,4a).

21,4-5: *Kad je svitalo, stade Isus na kraju, ali učenici nisu znali da je to Isus.*

Dok je svjetlo nadjačavalo noć, Isus postaje prisutan. No, dok im se ne odluči očitovati, oni ga ne mogu prepoznati. obraća im se sa puno nježnosti – *dječice!* Tako je kraljevski službenik tepao svom umirućem sinu, tako je Isus govorio o novom čovjeku koji se rađa na svijet (16,21; usp. 13,33). Pita ih imaju li što za *prismok* – štogod od svoga noćasnog truda za dodati kruhu kojeg je on već pripremio uz ribu na žeravici! Imaju li štogod donijeti i dodati u Euharistiji njemu koji je *kruh života*? Kristovo tijelo u Crkvi ima svoju puninu (Ef 1,23). Umjesto obećanih djela, većih nego li su njegova (Iv 14,12), učenici nemaju što staviti pred Isusa: *nemamo!* To je znak da u ribarenju ljudi nisu bili ujedinjeni s njim jer *bez njega ne možemo učiniti ništa* (15,5).

21,6: *Bacite mrežu na drugu stranu lađe i naći ćete.*

Kao što je Isus u 6. poglavlju, također na obali Tiberijadskog mora, nakon nemoći učenika da provide hranu za mnoštvo (6,5-10), intervenirao i čudesno umnožio kruh i ribe (6,10-13) tako i sada izlazi u susret njihovoj nemoći. Bacite mreže na *desnu stranu* – u mentalitu Židova desna strana označava blagoslov, napredak. Čudesni, preobilni ulov ribe sličnom je onom u Lk 5,44 koji se zbio na početku Isusova javnog djelovanja. Ovo su jedina dva ribarenja u NZ-u koja obiluju čudesnim ulovom. Pošto je ribarenje u Lk 5 jasna slika za apostolat, postaje *ribarenje ljudi, mnoštvo riba* koje su uhvaćene podsjeća na obilje vina u Kani, obilje kruhova, žive vode, preobilje života koje daje Dobri pastir i puninu dara Duha (3,34).

21,7-8: *Tada onaj učenik koga je Gospodin ljubio kaže Petru: Gospodin je!*

Ljubljeni učenik je živio u kontemplativnoj atmosferi hranjenoj intenzivnim osjećajima ljubavi prema Isusu. Ljubav je ta koja omogućuje intuitivnu spoznaju koja vodi shvaćanju, spoznanju i ulasku u zajedništvo s Ljubljenim. On je naslanjao glavu na Isusovo srce (13,23) i iz njega pio. Zato je ustrajao tijekom procesa protiv Isusa (18,15-16), pa čak i na Golgoti pod križem odakle drugi

bježe (19,26); njegov je pogled i u praznom grobu uhvatio nešto što nitko drugi nije uspio – *vidje i povjerova* (20,8). Kod njega je vjera sazrela do svoje punine – prerasla je u ljubav! A ljubav vidi, samo ona dobro vidi.

Petar to nije uspijevaao. Njegova ljubav je drugačija. Pobjegao je od uhvaćenog Isusa, zatajio Ga. Njegovu ljubav nadvladavaju ljudski obziri, strah; ona je bučna, gromoglasna, ali nestalna i slabašna. No, ipak postoji. Isus i takvu ljubav prepoznaje i cijeni. Računa s njom. Sada skače u vodu i hita k Njemu. Nosi mu svoje slabašno srce – zna da smije i sa slabašnim srcem pred Gospodina! Popet će se i izvući ono što svi skupa jedva mogahu (21,6). Nadmašit će sve, uskoro će nadmašiti i sebe.

Tijekom posljednje večere fizička blizina s Isusom bila je znak da mu je *učenik koga je ljubio* blizak i na unutarnjem području (13,22-25), što će se očitovati njegovom superiornošću tijekom Isusovog procesa, vjerom nad praznim grobom i prepoznavanjem Uskrslog ovdje na lađi (21,4-7). Sada, skočivši s lađe i pohitavši k Isusu, Petar želi biti najbliži njemu, želi ući u blizinu koju je uživao ljubljeni učenik. Kasnija rasprava o službi i statusu Petra i ljubljenog učenika govori da ovo poglavlje kao jednu od važnih tema ima liderstvo u Crkvi.

21,9-10: *...ugledaju pripravljenu žeravicu i na njoj pristavljenu ribu i kruh.*

Žeravica uz koju će Petar obnoviti ljubav i vjernost Isusu podsjeća na vatru u dvorištu velikog svećenika uz koju ga je zatajio (usp. 18,1-8). Činjenica da nisu ugledali Isusa, niti se poveo bilo kakav razgovor služi da se pažnja zadrži na žeravici. Na njoj su pristavljeni riba i kruh. U oči upada činjenica da Isus već ima ribe i to prije negoli su ih učenici izvukli na kopno punu mrežu (20,10-11).

On im je već pripravio kruh i ribu, koji su prethodili čudesnom umnoženju kruha i ustanovi euharistije u Iv 6. Ako im se onda njegov govor o znamenju činio *tvrdom besjedom* koju se teško može slušati, sada pred njima više nema znamenja: znak je nestao a nastupila je stvarnost koju označava. Sada učenici mogu razumjeti ono što tada nisu shvaćali. Svojom mukom, smrću i uskrsnućem nije otišao od njih: ne, on sebe, život koji živi poput ovog kruha i ribe stavlja pred njih! Juda je tijekom posljednje večere uzeo zalogaj od Isusa, ali nije ušao u njegovo duboko značenje – on je bio ponuda zajedništva i saveza. Sada su učenici u prilici hraniti se hranom Uskrslog. Dijeliti život s Uskrslim!

No, Isus ne ostaje samo na onome što on pruža njima. *Donesite riba što ih sada uloviste!* Ulov učenika, obilan zahvaljujući vršenju Gospodinove riječi, treba biti pridružen Isusovim darovima. Uskrsli pruža Crkvi, svakom vjerniku svoje darove – svoj život, ali očekuje da i mi svoj trud i plodove uložimo i sjedinimo s njegovim darovima. Ono što je omogućio nama da darujemo njemu! To se događa pod svakom sv. Misom tijekom prinošenja darova, plodova zemlje i rada ljudskih ruku, koji ulaze u Euharistijsku pretvorbu. Oni označavaju

sjedinjenje naših nastojanja s njegovim kako bi se i naši životi sjedinili – *da postanemo jedno!*

21,11: *Šimun Petar... izvuče na kraj mrežu punu velikih riba, sto pedeset i tri.*

Budući da učenici vuku prema kopnu 153 velike ribe a mreže ne pucaju, ulov postaje simbol misionarskog uspjeha kojim dovode ljude u Kristovu zajednicu. Neki smatraju da je i broj 153 ovdje simboličan u smislu da su tada poznavali ukupno 153 vrste riba kao i 153 poznata jezika pa bi 153 izvučene ribe najavljivale ukupnost naroda obuhvaćanih Petrovim ribarskim/pastirskim djelovanjem.

21,12-14: *Kaže im Isus: hajde, doručkujte!*

Isus ih zove da jedu ono što im je pripremio. U običnom ljudskom životu ne događa se da slugu, nakon što obavi zadatak, gospodar posjedne i počne ga posluživati jelom i pićem (Lk 17,7-9). No, upravo to je Isus obećao svojim učenicima (Lk 12,37): *pripasat će se, posaditi ih za stol pa će pristupiti i posluživati ih.* Gospodin se pripasao pod posljednjom večerom da bi ih poslužio svojim tijelom i krvlju, da bi pred njih stavio svoj život. Onda je to bio život patnika, onoga kojeg sude u montiranom procesu. A sada je to život Uskrsloga koji je pobijedio svijet!

Jedu šutke. Naglašavanje činjenice da su učenici prepoznali Isusa neposredno u kontekstu objeda kada im je pružio kruh i ribu, podsjeća na poukrsno lomljenje kruha u Emausu (Lk 24,30).

Moć ljubavi koja *ljubljenom učeniku* daje da Gospodina prepozna tamo gdje ga nitko ne vidi, sada u učenicima pokreće čitav unutarnji proces dozrijevanja. On ga može prepoznati a ja ne! On je stalno s njim, i u njegovog patnji i u njegovoj slavi, a ja – ja sam daleko! Sada svatko od njih počinje prebirati po svome srcu i tražiti Gospodinovo.

Nitko se nije usudio upitati Ga..! Nitko Ga ne pita jer svatko od njih ima svoju priču s Isusom, priču svoje slabe i tanane ljubavi koja znade i u najbitnijem zatajiti. Svatko od njih u tišini sluša svoje srce i traži Gospodinovo, osluškuje Ga! Više Ga ništa ne pitaju. Do sada im se činilo da Ga ne poznaju i da se o Njemu trebaju raspitivati, a da sebe poznaju. Shvatili su da su se prevarili i o sebi i o Njemu. Možda više o sebi nego o Njemu! Sada dosta znaju i o sebi i o Njemu! Apostoli su ljudi koji su izmjerili mjeru svoje nevjere i Božje vjernosti; ljudi koji bi i dalje ljubili Gospodina i sretni su da ih On takvima prihvaća! I zato šute, osluškuju ljubav!

Počinju činiti i živjeti ono što *učenik koga je Isus ljubio* već odavno čini – ljubiti tako da se otvaraju Gospodinovu životu, da mu se približavaju, daju mu da uđe u njih. Nek se ta dva života sjedine i isprepletu. *Da Bog bude sve u svemu* (1Kor 15,28).